

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת יצחק קרויזר
אפרת רייטן מרום
אלמוג כהן
יצחק פינדרוס

5379/25/פ

הצעת חוק סיוע למשפחות נרצחי מאורעות 7 באוקטובר, התשפ"ה–2025

הגדרות

1. בחוק זה –

"חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה" – חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל–1970¹;

"חייל" – כהגדרתו בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו–1955²;

"יום התחילה" – יום פרסומו של חוק זה;

"כוחות הביטחון" – משטרת ישראל, שירות בתי הסוהר, שירות הביטחון הכללי והמוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים;

"נספה" – מי שפגיעת איבה כהגדרתה בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה שאירעה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) גרמה למותו, וכן חייל ומשרת בכוחות הביטחון, שנספו בשל חבלה שאירעה ביום האמור שלא במסגרת מילוי תפקידם;

"פקודת הנזיקין" – פקודת הנזיקין [נוסח חדש]³;

"קרוב משפחה של נספה" – אחד מאלה :

(1) הורה;

(2) בן או בת זוג;

(3) ילד או ילדה;

¹ ס"ח התש"ל, עמ' 126.

² ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 266.

(4) אח או אחות ;

(5) אדם שבן זוגו ממנו הוא התגרש או נפרד לאחר שהיו ידועים בציבור, נספה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), ולהם ילדים משותפים שטרם מלאו להם 21 ;

(6) מי שהילד שטרם מלאו לו 21 שנים של הנספה סמוך על שולחנו ואינו בן זוגו של הנספה או אדם כאמור בפסקה (5) ;

"השר" – שר הרווחה והביטחון החברתי.

סיוע לקרוב משפחה 2. של נספה (א) המדינה באמצעות המוסד לביטוח לאומי תשלם לקרוב משפחה של נספה מענק כספי חד-פעמי בסך של 600,000 שקלים חדשים, בתוך 30 ימים מיום התחילה, מעבר לזכאות המגיעה לו כבן משפחה של נספה או כנפגע משני לפי כל דין.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), חויבה המדינה בפסק דין או בהחלטה של בית משפט לשלם לזכאי למענק כאמור בסעיף קטן (א) פיצוי לפי פקודת הנזיקין בקשר להיותו נפגע משני יופחת סכום המענק מסכום הפיצוי שחויבה המדינה לשלם.

ועדה לעידוד חזרה 3. לשגרה (א) השר ימנה בתוך חודש מיום התחילה ועדה שתגבש המלצות לעניין דרכי הפעולה הנדרשות לעידוד קרובי משפחה של נספה לחזור לשגרת חייהם, ובכלל זה ללימודים ולעבודה (בסעיף זה – הוועדה), וזה הרכבה :

(1) עובד משרד הרווחה והביטחון החברתי, והוא יהיה היושב ראש ;

(2) עובד המוסד לביטוח לאומי, לפי המלצת שר העבודה ;

(3) עובד משרד האוצר, לפי המלצת שר האוצר ;

(4) נציג שהוא קרוב משפחה של נספה, לפי המלצת המוסד לביטוח לאומי.

(ב) הוועדה תמסור את המלצותיה לשר בתוך שלושה חודשים מיום מינויה.

(ג) השר ידווח לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת על המלצות הוועדה ועל דרכי הפעולה כאמור בסעיף קטן (א) שגיבש בתוך חודש מיום קבלת המלצות הוועדה.

- מענק עידוד חזרה 4. קרוב משפחה של נספה שהפסיק את לימודיו או עבודתו, או נעדר ממקום עבודתו או מלימודיו לפרק זמן של חודשיים לפחות, או היה מובטל, והכול בתקופה שבין יום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) ליום התחילה, יהיה זכאי למענק עידוד חזרה לשגרה מהמוסד לביטוח לאומי, אם חזר ללמוד או לעבוד עד תום שנה מיום התחילה, בתקופות ובסכומים כמפורט להלן:
- (1) לאחר השנה הראשונה לעבודתו או ללימודיו – מענק בסך של 15,000 שקלים חדשים;
- (2) לאחר השנה השנייה לעבודתו או ללימודיו – מענק בסך של 12,000 שקלים חדשים;
- (3) לאחר השנה השלישית לעבודתו או ללימודיו – מענק בסך של 10,000 שקלים חדשים.
5. סיוע כאמור בסעיף 2 ומענק כאמור בסעיף 4 יהיו פטורים ממס ומכל תשלום חובה אחר המשתלם למדינה.
6. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

דברי הסבר

אירועי כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) היו חריגים בכמות הנפגעים, בסוג הנפגעים ובהיקף הזוועה, האובדן והצער שהסבו. רבים מקרובי המשפחה של הנפגעים באסון נחשפו בשעת מעשה לפגיעה בקרוב משפחתם באמצעות סרטון או שיחת טלפון, או ניסו בעצמם לחלץ את קרובי משפחתם. לפיכך מעגל הנפגעים המשניים הוא רחב היקף וחריג בסדר הגודל שלו. חוקי השיקום אינם נותנים מענה מספק לקרובי המשפחה של הנספים אשר לא מצליחים לחזור לשגרת חייהם ולא מכיר בהם כנפגעים משניים. אמנם המדינה הכירה בייחודיותו של האירוע הזה ובקבוצת נפגעים אלו, וועדה ציבורית שהוקמה בעקבותיו (המכונה "ועדת הכהן") קבעה כי יש לתת מעמד מיוחד לקרובי משפחה של נפגעי האסון, אך המענקים שניתנו בעקבותיה בהחלטת ממשלה מס' 2815 היו זעומים, ולא איפשרו חזרה לשגרת חיים תקינה. מעבר לכך, הסיוע שנקבע אינו כולל תמריצים לחזרה לשגרה. לאור ההבנה כי גם קרובי משפחה של נפגעי האסון, ובכללם קרובי המשפחה של מי שנספה בשבי, הם בגדר נפגעים, מוצע לקבוע מענק כספי חד-פעמי בסך 600,000 שקלים חדשים לכל קרוב משפחה, ללא צורך להוכיח כי נפגע בעצמו, וזאת מעבר לזכאות המגיעה לו כבן משפחה של נספה או כנפגע משני לפי כל דין.

מוצע לקבוע כי אם התנהל בסופו של דבר הליך נזיקי לפי פקודת הנזיקין נגד המדינה והמדינה חויבה בפסק דין או בהחלטה לשלם לזכאי למענק פיצוי בקשר להיותו נפגע משני שהוא גבוה מסכום המענק הכספי החד-פעמי, יופחת סכום המענק מסכום הפיצוי.

בנוסף, מוצע לקבוע תכנית עידוד חזרה לעבודה ומענק שיעודד חזרה לעבודה או ללימודים של קרובי משפחה שהפסיקו את עבודתם או לימודיהם בעקבות התמודדותם עם האובדן והיגון. כמו כן, מוצע כי תוקם ועדה שתיעץ לשר הרווחה והביטחון החברתי כיצד נכון להמשיך ולסייע לקרובי משפחה כאמור באמצעות בניית תכנית עידוד.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ' בטבת התשפ"ה (20.01.2025)